

Asia: VN/24936/2021

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin uusi kustannustuen muoto, joka kohdistettaisiin erityisesti matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille lakiin otettavan toimialalistauksen mukaan. Tukikelpoisia olisivat myös muiden toimialojen yritykset, joihin on kohdistunut julkisoikeudellinen pandemian hallintaan liittyvä rajoitus joko suoraan tai merkittävään asiakaskuntaan.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää kustannustuen viidettä hakukierrosta erittäin tarpeellisena. Kustannustuki IV:n päättynyt hakukierros koski ajanjaksoa 1.3.-31.5.2021, jonka jälkeen on edelleenkin ollut voimassa erilaisia liiketoimintaa joko suoraan tai välillisesti rajoittavia lakeja ja viranomaispäätöksiä.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5e §, jossa säädetään tukikelpoisista toimialoista ja yrityksistä. Päätoimialakohtaisella listalla on etenkin matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan luokkia.

Listalla olevat alat ovat olleet koronasta johtuvien liiketoimintarajoitusten keskeisiä kärsijöitä. EK huomauttaa, että niiden ohella esimerkiksi elokuvateattereita (TOL 59140 elokuvien esittäminen) sekä kylpylätoimintaa (TOL 96040 kylpylaitokset, saunat, solariumit yms. palvelut) on rajoitettu. Rajoitusten vuoksi myös esimerkiksi henkilöliikenteen asiakasmäärät vähenivät merkittävästi ja EK ehdottaa, että henkilöliikenne huomioitaisiin toimialalistalla. Lisäksi EK painottaa, että pelkkä päätoimialan tarkastelu ei ole riittävää, sillä monet yritykset toimivat usealla eri toimialalla.

EK katsoo, että useiden alojen asiakasmäärät ja liiketoiminta ovat merkittävästi supistuneet hallituksen antaman etätyösuosituksen johdosta. Julkisella sektorilla suositus on käytännössä tarkoittanut etätyöpakkoa niissä työtehtävissä, jossa etätyö on ollut mahdollista. Myös yksityisellä

sektorilla etätyösuositusta on noudatettu laajasti. Kustannustukilaissa pandemiaan liittyvät viranomaisuuksitukset tulisi sisällyttää tuen saannin kriteereihin, sillä niiden vaikutukset ovat yritystoiminnalle olleet merkittävät, kuten myös lain perusteluissa todetaan.

Toimialalistan ohella tukikelpoisia olisivat myös muiden toimialojen yritykset, joihin on kohdistunut julkisoikeudellinen pandemian hallintaan liittyvä rajoitus joko suoraan tai merkittävään asiakaskuntaan. EK tukee linjausta ja painottaa, että on erittäin tärkeää varmistaa kaikkien koronarajoituksista kärsineiden yritysten korvausten saanti.

Etenkin asiakaskuntaa koskeneiden rajoitusten kautta ilmenneet korvaustarpeet ovat moninaisia ja voivat olla myös alueellisia. Matkustusrajoitukset näkyvät esimerkiksi henkilöliikenteessä tai erikoiskaupassa silloin, jos asiakaskunta on painottunut vahvasti ulkomaisiin matkailijoihin. Esimerkiksi Itä-Suomessa venäläisasiakkaiden puute on vaikuttanut laajasti koko kaupan ja palveluiden sektoriin.

Kustannustuki V:n kaudeksi ehdotetaan 1.6.-30.9.2021. EK katsoo, että tukijakso pitäisi pidentää lokakuun loppuun, koska esimerkiksi ravintolatoiminnan rajoitukset jatkuvat osassa maata ainakin lokakuun jälkimmäiselle puoliskolle. Myös matkustusrajoitukset vähentävät ulkomaalaisista asiakkaista riippuvaisten yritysten liikevaihtoa. Tukijakson pidentäminen olisi mahdollista myös teknisesti, sillä lokakuun arvonnäköverotiedot ovat valtiokonttorin käytettävissä joulukuun puolivälissä.

Lopuksi EK huomauttaa, että tuen peruseriaatteissa on puutteita, jotka ovat nousseet esiin aiemmilla kustannustukikiertoilla ja jotka tulisi korjata, jotta kustannustukeen budjetoidut varat saataisiin täysimääräisesti elinkelpoisten yritysten avuksi. Kustannustuessa edellytetään 30 prosentin liikevaihdon alenemaa. Liikevaihdon laskukriteeri ei kuitenkaan anna tasamittaista kuvaa rajoitusten vaikutuksista eri alojen yritysten liiketaloudelliseen tilanteeseen. Se jättää huomioimatta toimialakohtaiset eroavaisuudet ja on näistä osalle liian korkea. Suurten yritysten osalta yhteenlaskettavien tukien enimmäismäärät rajoittavat mahdollisuutta saada tukea ja eroavat suuresti muun muassa muiden Pohjoismaiden käytännöstä. Saajakohtaisesti yhteenlaskettujen tukien enimmäismäärä ja tukikohtainen enimmäismäärä tuleekin nosta 10 miljoonaan euroon per yritys.

Vuorio Petri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ruokonen Jenni
Elinkeinoelämän keskusliitto EK